

DESPRE GENEALOGIA ANEI AMAN*

de MIHAI SORIN RĂDULESCU

Résumé

L'article reconstitue les liens de parenté et les propriétés d'Ana Aman née Politimos, qui, avant d'être mariée au peintre Theodor Aman, avait épousé Iorgu Niculescu-Dorobanțu. La famille Niculescu-Dorobanțu est liée à deux églises peintes par Nicolae Grigorescu, toutes les deux dans le district de Prahova: à Puchenii Mari et à Mărginenii de Jos. Ana Politimos a eu de son premier mariage, un fils et une fille Zoe qui est devenue cantatrice d'opéra en Occident sous le nom de Zina de Nory.

Le nom de la famille Politimos vient d'un mot néogrec qui signifie «précieux». Les propriétés de cette famille riche s'étendaient dans toute la Valachie, depuis le district de Gorj jusqu'à celui de Buzău. Du côté maternel, Ana Aman descendait d'une famille de boyards du district de Teleorman, les Butculescu, dont la filiation remonte au XVIIe siècle.

Keywords: Aman, Niculescu-Dorobanțu, Butculescu, genealogy, family, painter.

Într-o comunicare anterioară am examinat strămoșii și legăturile de rudenie ale pictorului Theodor Aman¹. Familia soției sale nu a făcut însă obiectul unei cercetări și de aceea am considerat potrivită prezentarea de față: Ana Aman provenea din familia Politimos, iar după mamă se trăgea din boierii Butculești. Anterior a fost căsătorită cu Iorgu Niculescu-Dorobanțu², a cărui familie a jucat un rol deosebit – după cum se știe – în biografia pictorului Nicolae Grigorescu. Chestiunea bisericilor prahovene – Puchenii Mari, Mărginenii de Jos și Băicoi – cu picturi murale sau icoane de Nicolae Grigorescu l-a preocupat mai recent pe istoricul de artă Radu Bogdan la începutul anilor '90 și din ea au izvorât câteva episoade ale unui film documentar prezentat la Televiziunea Română.

După cum se poate vedea și într-o imagine alăturată, Ana Politimos și Iorgu Niculescu-Dorobanțu sunt zugrăviți de către tânărul Nicolae Grigorescu în tabloul votiv al bisericii de la Puchenii Mari, situată pe șoseaua București – Ploiești. De cealaltă parte a șoselei se află conacul familiei Niculescu-Dorobanțu.

În iulie 1991, cu prilejul sesiunii de comunicări dedicate lui Theodor Aman, regretatul Radu Bogdan mi-a comunicat o mică spiță de familie pe care o avea de la Carol N. Debie³, cărturar ploieștean pasionat de trecutul orașului său. Am avut la îndemână și o genealogie a Butculeștilor cu descendenții lor prin femei – printre care și familia Politimos – comunicată de către N.N. Butculescu regretatului Alexandru V. Perietzianu-Buzău, unul dintre maestrul meu în ale cercetărilor genealogice.

Serdarul Gheorghe Politimos (+ 1858) a avut din căsătoria sa cu Zinca Maria Butculescu, următorii copii: Ana (1840–1926), căsătorită întâia dată cu Iorgu Niculescu-Dorobanțu și a doua oară cu pictorul Theodor Aman, Elena (1845–1858), Constantin (1847–1904), căsătorit cu Eliza Deșliu (n. 1864), Ion (sau Iordache) (n.1849) și Maria (1851–1918), devenită soția lui Alexandru Lupescu. Ana Politimos a avut cu

* Inițial o comunicare în cadrul sesiunii omagiale Theodor Aman, organizată în 6–7 octombrie 2012 la Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu” din București, de către directorul său, dr. Adrian Silvan Ionescu, căruia îi mulțumesc și pe această cale pentru invitația adresată de a susține această comunicare.

¹ Mihai Sorin Rădulescu, *Theodor Aman – legături genealogice*, în vol. *Centenar Theodor Aman*, București, 1991, pp. 25-35.

² Despre familia Niculescu-Dorobanțu, vezi idem, *Între Grigorescu și Aman*, în *Ziarul de Duminică*, nr. 33 (315), 25 august 2006, p. 4; supl. cult. al *Ziarului Financiar*, anul VIII, nr. 1955, 25 august 2006.

Vezi, de asemenea, Barbu Brezianu, *Cea din urmă biserică pictată de Grigorescu*, în *SCIA*, an IV, nr. 1-2, 1957, p. 255-276.

³ Spre a-l cunoaște pe regretatul C.N. Debie, ale cărui lucrări despre istoria Ploieștiului se află depuse la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Prahova, am făcut cândva o călătorie la Ploiești. Născut în 1903, era la o vârstă înaintată și l-am găsit singur, într-un apartament de bloc, într-o stare de sănătate precară. Mai târziu aveam să află din jurnalul – manuscris – al bunicului meu patern, inginerul silvic Anton V. Rădulescu (1902 – 1970), că fuseseră colegi la Liceul „Sfinții Petru și Pavel” din Ploiești.

Iorgu Niculescu-Dorobanțu, trei copii: Zoe (cântăreața Zina de Nory) (1859–1926), căsătorită prima oară cu Constantin Ghiță Ioan⁴ și a doua oară cu Grigore Chrissenghi; Gheorghe (1860 sau 1861–1892), necăsătorit și Nicolae (1862 sau 1865–1893 sau 1896). Zina de Nory a avut, din căsătoria cu Constantin Ghiță Ioan, doi copii: Gheorghe (n. 1881) și Margareta, căsătorită cu N. Râmniceanu (având un fiu, Dumitru, căsătorit, fără urmași); din cel de-al doilea mariaj al cântăreței s-a născut un fiu, Ion (n. 1884), care a trăit la Londra. Gheorghe Ghiță-Ioan a fost căsătorit cu o domnișoară Sulioti de la Brăila. Zina de Nory a plecat la Roma și a avut un anume succes pe scenele lirice europene. De remarcat că atât ultimul purtător al numelui Aman cât și unul dintre nepoții direcți ai Anei Aman s-au stabilit în Anglia și aceasta cu mulți ani înaintea instaurării regimului comunist în România.

Mai sus-amintitul Nicolae Niculescu-Dorobanțu a fost căsătorit cu Catinca Golfineanu, din familia boierească cu acest nume de la Craiova, având un fiu, Barbu. Maria Politimos, sora mezină a Anei Aman, a avut cu soțul ei, Alexandru Lupescu, următorii copii: Gheorghe (1874–1875), Dumitru (1874–1875), Alexandru (n. 1877) și Mihai (1881–1917), căsătorit cu Elena Olmazu (n. 1888), având un fiu, Mihai (n. 1908). Se poate observa faptul că două căsătorii din descendența Anei Aman sunt în anturajul genealogic al lui Take Ionescu: Constantin Ghiță-Ioan, fratele mai mare al marelui om politic și Elena Olmazu, din aceeași familie cu cea căreia aparținea cea de-a doua soție a acestuia Adina. Take Ionescu era ploieștean, iar Iordache Politimos avusese proprietăți în capitala județului Prahova. Pe de altă parte, à propos de Anglia, după cum se știe, întâia soție a acestuia, Bessy, fusese englezoaică. Poate că legătura familiei Politimos cu Ploieștiul a avut o semnificație și în acest context.

La Arhivele Naționale de la Cișmigiu există o spiță genealogică a familiei Niculescu-Dorobanțu, nedată și nesemnată, datorată probabil maiorului Lucian Bildirescu⁵, nepot de fiică al lui Ilie Niculescu-Dorobanțu. Potrivit acestei spițe, „Aga Niculescu”, născut circa 1785–1790, comandant al corpului dorobanților – de unde provine și cognomenul familiei – a avut un fiu, al cărui prenume nu este precizat, născut circa 1808–1810, care, la rândul său, a avut următorii copii: Ilie – căsătorit cu Elena Drăgulănescu⁶, fiica serdarului Drăgulănescu; Iorgu, căsătorit cu Ana Politimos⁷; Maria – devenită soția paharnicului Anghelachi Mavrodin⁸; Elena – căsătorită Negri; Dumitru – căsătorit cu Maria Racoviță; și Constantin⁹, căsătorit cu Elena Sturdza. În generația următoare, persoanele se înmulțesc: Ilie Niculescu-Dorobanțu și Elena Drăgulănescu au avut pe Maria – căsătorită cu inginerul Costache Zeuceanu; Paulina – devenită soția lui Dumitru Bildirescu, deputat și prefect; Mitică, necăsătorit; Eliza, proprietară a moșiei Pipera, căsătorită cu Grigore Triandafil, ministru, primar al Capitalei, președinte al Camerei Deputaților (neavând copii); Ecaterina, căsătorită cu profesorul universitar de filozofie Constantin Leonardescu¹⁰. În dreptul copiilor lui Iorgu Niculescu-Dorobanțu și ai Anei Politimos este trecută „Zoe, cântăreață la operele din străinătate (Zâna de Nori)” (*sic*). Paharnicul Anghelachi Mavrodin și soția sa Maria au avut doi fii, Dumitru și Constantin¹¹. Dumitru Niculescu-Dorobanțu este trecut cu trei copii: Licușor¹² – soțul Tatiane Brătianu, soră cu Ionel Brătianu și cu ceilalți frați Brătieni, Elena – devenită soția lui Emil Lahovary, și Smaranda – căsătorită,

⁴ Constantin Ghiță-Ioan era frate cu marele om politic Take Ionescu. Despre rudele acestuia, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Contribuții la genealogia familiei lui Take Ionescu*, în vol. *Conservatorismul românesc. Origini, evoluții, perspective*, culegere de studii editată de Liviu Brătescu & Mihai Chiper, Iași, 2008, p. 40-47.

⁵ Arhivele Naționale ale României (mai departe ANR), col. *Personalități*, parte structurală: *Genealogii de familie*, dos. nr. 1, f. 76.

⁶ Numele lui Ilie și al Elenei Niculescu-Dorobanțu sunt înscrise pe frumoasa cruce, în stil neoromânesc, de la cimitirul Bellu (G. Bezviconi, *Necropola Capitalei*, București, 1972, multigrafat, p. 203). „Elena Niculescu” este menționată ca proprietară a moșiei Mărginenii de Jos – acolo unde se află una dintre bisericile zugrăvite de tânărul Nicolae Grigorescu – în „Lista alfabetică a proprietarilor de pământ, în temeiul matricolelor nominale ale locuitorilor împroprietăriți prin Legea rurală din 1864”, publicată de Irina Gavrilă, *Baze de date istorice. Marea proprietate funciară potrivit matricolelor nominale ale locuitorilor împroprietăriți prin Legea rurală din 1864*, București, 2005, p. 113.

⁷ În spiță, în original, este trecută „Anna Politis, fata paharnicului Iordache Politis”.

⁸ Această căsătorie este menționată și în C. Gane, *Neamurile Mavrodinești din Țara Românească și din Moldova și Monografia lui Ion Mavrodî vel hatman*, București, 1942, p. 51 și tabelul genealogic de la sfârșitul volumului *Mavrodineștii din Muntenia II*.

⁹ În spiță, în original, este trecut „Costică”.

¹⁰ Această căsătorie figurează și la C. Gane, *op. cit.*, tabelul genealogic *Mavrodineștii din Muntenia I*. De asemenea, mi-a fost confirmată de un descendent al său, regretatul inginer Dan Russ, secretar general al Societății de Telefoane, din familia doctorului Ludovic Russ de la Iași.

¹¹ Aici există o neconcordanță între arborele genealogic amintit – în care sunt trecute doar Paulina, căsătorită Giurgea și Maria, căsătorită Nedelcovici – și lucrarea lui C. Gane. Am preferat, ca fiind mai probabilă, varianta acestuia din urmă, menționată și în text și într-o planșă genealogică anexată.

¹² Soțul Tatiane Brătianu era Ilie Niculescu-Dorobanțu, senator liberal.

potrivit arborelui genealogic, cu „Prințul Alex. Ghika”. Aici e vorba de o mică inadvertență, deoarece soțul Smarandei Niculescu-Dorobanțu a fost Constantin Ghika-Deleni (1846–1910), în al doilea mariaj al său¹³. În impunătoarea casă a lui Emil Lahovary de pe strada Orlando, construită după planurile arhitectului Grigore Cerkez, se află astăzi sediul Ambasadei Indoneziei¹⁴. Emil Lahovary și soția sa au avut un fiu, Nicolae, diplomat, fost consilier la legația României de la Paris.

Constantin Niculescu-Dorobanțu a avut, la rândul său, trei copii: Maria-Luiza (cunoscută în lume cu porecla alintătoare „Miouche”), căsătorită cu Grigore Duca, Smaranda – zisă Bica – și Ion, căsătorit cu Jana Butculescu. De observat căte căsătorii în marea aristocrație au contractat membrii familiei Niculescu-Dorobanțu, familie totuși recentă, fără dregătorii mari în trecut. Și totuși: Grigore Triandafil, Constantin Leonardescu, Ana Politimos, recăsătorită cu pictorul Theodor Aman, Brătianu, Lahovary, Ghika-Deleni, Sturdza, Duca, Miclescu și Butculescu. Un palmares matrimonial impresionant care are în spate calitățile membrilor familiei, dar și averea lor.

Descendenții pe linie feminină din generația următoare: Maria și Costache Zeuceanu au avut doi copii, Alexandru, ministru și diplomat și sora sa alintată „Pissi”, căsătorită cu colonelul Constantin Baranga¹⁵, aghiotant al regelui Carol I. Paulina Niculescu-Dorobanțu și soțul său Dumitru Bildirescu au avut următorii copii¹⁶: Elena, căsătorită prima oară cu Nicolae Doiciu și a doua oară cu Codin Ștefănescu, procuror general la Curtea de Apel și apoi consilier la Curtea de Casație; Eliza, căsătorită cu Constantin Lăzărescu; Ana, devenită soția lui Ion Boambă, director al Băncii de Credit Român; Nicolae, moșier și Lucian, maior, căsătorit întâia oară cu Jana Ghermany, descendentă a familiei princiară sârbești Obrenovici și a doua oară cu Adina Colibășanu¹⁷.

În limba neogreacă cuvântul „πολύτιμος” înseamnă „prețios, valoros”. E scris așadar cu litera „y”, ceea ce explică de ce numele lui Constantin G. Politimos a fost scris pe cavoul său de la cimitirul Bellu sub forma „Polytimos”. În articolul de față, pentru o lectură mai cursivă am optat pentru varianta românească „Politimos”. Nu a fost un gest de prețiozitate din partea sa, ci a recurs la o variantă etimologic corectă. Pe de altă parte, trebuie făcută diferența dintre „πολύτιμος” și „πολίτης” care înseamnă „cetățean”, derivat evident al cuvântului „πόλις” = „oraș”.

Pentru bibliografia subiectului trebuie menționat că despre familia Politimos, criticul literar Ștefan Ion Ghilimescu a publicat în iunie 2012¹⁸ un articol substanțial, interesul său fiind legat de faptul că locuiește la Fieni, în județul Dâmbovița, iar pe teritoriul acestei localități, ca și a unui sat învecinat, Cucuteni, au existat proprietăți ale familiei Politimos¹⁹. Potrivit autorului amintit, Iordache Politimos era originar din Moscopole și ar fi plecat de acolo ca urmare a distrugerii orașului în 1788. Ar fi fost cuțovlah. Poate că da, poate că nu, suntem înclinați să răspundem la această ipoteză prezentată drept o certitudine²⁰. Din păcate există o anumită tendință de a-i “româniza” pe cei veniți în Principate de la sudul Dunării a căror etnie este adesea dificil de precizat: aceștia puteau fi, în general, greci, albanezi, sârbi, bulgari și, e drept, nu în ultimul rând, vlahi. A face însă din toți aceștia aromâni mi se pare exagerat și în afara realității istorice.

Din articolul lui Ștefan Ion Ghilimescu aflăm că Iordache Politimos poseda la Ploiești o cârciumă și un han, în care a fost, cu chirie, sediul școlii naționale²¹. El a cumpărat o moșie la Bujorești, în județul Teleorman, moșie lăsată prin testament fiului său cel mare, Iordache. Acesta din urmă, absolvent al unei școli de ingineri hotarnici, a ctitorit în 1869 o biserică în satul Antonești, comuna Călinești, tot în județul Teleorman²².

¹³ Octav George Lecca, *Genealogia a 100 de case din Țara Românească și Moldova*, București, 1911, planșa 45.

¹⁴ Frédéric Damé, *Bucureștiul în 1906*, ed. a II-a, Pitești, Editura Paralela 45, f. a., p. 169.

¹⁵ Aici trebuie căutată o înrudire cu tatăl vitreg al Mareșalului Ion Antonescu și cu soția lui Armand Călinescu, Adela Baranga.

¹⁶ Aceștia figurează și la C. Gane, *op. cit.*, tabelul genealogic *Mavrodineștii din Muntenia I*.

¹⁷ Casa impunătoare a familiei Colibășanu există și astăzi în București, chiar pe strada Theodor Aman, în apropierea Catedralei romano-catolice Sf. Iosif. În ea se află sediul Ambasadei Algeriei.

¹⁸ Ștefan Ion Ghilimescu, *Theodor Aman, Ana Polytimos, Fienii...*, în revista *Cafeneaua literară*, anul X, nr. 6 / 113, Pitești, iunie 2012, pp. 10-15.

¹⁹ Mihai Sorin Rădulescu a susținut comunicarea privind genealogia Anei Aman, născută Politimos, în cadrul sesiunii din 6–7 octombrie 2011 dedicată pictorului Theodor Aman. Din motive de sănătate, nu am finalizat mai repede acest text.

²⁰ Spre comparație, vezi cazul unui arvanitovlah care a făcut o carieră remarcabilă în Țara Românească, Dimitris Michalopoulos, *Arsaki, la vie d'un homme d'Etat*, Bucarest, Ed. Academiei Române, 2008, p. 17.

²¹ Ștefan Ion Ghilimescu, *op. cit.*, p. 11.

²² *Ibidem*, p. 12. Gheorghe Antonescu era probabil tatăl lui Victor Antonescu, personaj marcant în viața politică interbelică, succesorul lui Nicolae Titulescu în fotoliul de ministru de Externe. Familia nu avea nicio legătură de rudenie nici cu Mareșalul Ion Antonescu, nici cu profesorul de drept Mihai Antonescu.

Același autor susține că la Fieni a existat un conac al Zincăi Politimos, distrus de un incendiu în 1961. Potrivit tradiției locale, aici s-ar fi născut chiar Ana Politimos, în anul 1840. Theodor Aman și soția sa ar fi venit aici de multe ori, dar intrigă faptul că Fieniul nu apare în niciun tablou sau gravură ale marelui pictor.

Dacă asupra existenței conacului nu avem de ce să ne îndoim, faptul că Ana Aman s-ar fi născut aici pare improbabil²³. În orice caz, începuturile vestitei fabrici de ciment de la Fieni, înființată în anul 1923, sunt legate de familia Politimos, mai precis de figura inginerului Mihail Lupescu, nepot de soră al Anei Aman, absolvent al Școlii Centrale din Paris (după cum e amintit în antetul hârtiilor sale). Acesta, domiciliat în București, strada Minervei nr. 5, deținea moșiile Fieni din comuna Moțăeni și Bădeni din comuna Runcu – ambele în județul Dâmbovița – de la defunctul său unchi, Constantin G. Politimos²⁴. La Fieni și Cucuteni, Mihail Lupescu avea 200 ha (cu arendă de 5500 lei), iar la Bădeni, 2000 ha (cu arendă de 5000 lei)²⁵. Atât gara de la Fieni cât și Fabrica de ciment au fost ridicate pe terenuri foste ale lui Mihail Lupescu²⁶. Interesul său pentru viitoarea fabrică de ciment – Societatea anonimă română „Dâmbovița” – se explică prin faptul că el însuși era proprietarul unei fabrici de cărămidă, fostă a lui Barbu Ionescu, situată, la rândul ei, în spatele unei alte cărămidării, Tonola, așadar cam pe locurile unde astăzi se află Circul bucureștean. De asemenea, Mihail Lupescu avea în proprietate o fabrică de var alb în comuna Runcu din județul Dâmbovița²⁷. De precizat că a fost căsătorit cu Elena C. Olmazu, având un fiu, botezat tot Mihail²⁸.

Revenind la spița familiei Politimos, se poate constata că în Arhondologiile Țării Românești de la 1837 figurează doi purtători ai numelui Politimos: Bănică – derivat al prenumelui „Șerban” – și Iordache²⁹. Bănică Politimos a primit cinurile de pitar (30 VIII 1837), serdar (12 VI 1839) și paharnic (4 V 1851), iar Iordache Politimos apare ca serdar și paharnic (30 VIII 1837). În lunga listă a feciorilor de boieri din județul Gorj, conținută în *Catagrafia boierilor Țării Românești de la 1829*, aflăm pe Bănică Politimos, fiul polcovnicului Manolache Politimos, cu un venit de 400 lei³⁰.

Un document din 9 august 1820 menționează pe Ioan Politimos³¹.

Paharnicul Iordache (Gheorghe) Politimos – al cărui prenume apare atât sub forma „Iordache” cât și sub cea de „Gheorghe” – a avut un proces cu magistratul (primăria) orașului Ploiești³². Pe de altă parte, la 30 mai 1837, Înalțul Divan al Țării Românești se pronunța în procesul lui Alecu Greceanu cu serdarul Iordache Politimos, în legătură cu răscumpărarea moșiei Beșteloaia din județul Dâmbovița, fostă a răposatei sale surori Catinca Bujoreanca, vândută serdarului. Era casată hotărârea Divanului Judecătoresc din 10 decembrie 1834, dând dreptate lui Greceanu să răscumpere cu protimisism acea moșie³³. Faptul că Alecu Greceanu și paharnicul (fost serdarul) Iordache Politimos erau cumnați, aflăm dintr-un act al Înalțului Divan din 31 mai 1839³⁴, în legătură cu răscumpărarea moșiei amintite mai sus. Iordache Politimos a avut și alte procese ale căror urme pot fi găsite în arhive. În anul 1844, moșnenii Berevoiești din Fieni se judecau cu

²³ Am încercat să verific această afirmație căutând la Arhivele Naționale Dâmbovița (mai departe SJAN Dâmbovița), mitricele de la Fieni, dar din păcate starea civilă din această localitate, pentru această perioadă, nu se păstrează. Mulțumesc și pe această cale domnului Pârvan Dobrin, director interimar al filialei Arhivelor Naționale de la Târgoviște, pentru bunăvoința și sollicitudinea manifestată.

²⁴ SJAN Dâmbovița, fondul *Fabrica de ciment Fieni*, dos. nr. 2 / 1908, f. 1. Despre Fieni, vezi D.P. Condurăteanu, *Dicționar geografic al județului Dâmbovița*, București, I.V. Socec, 1890, p. 60. Toponimele Sălcele și Politimoaia, toate din județul Dâmbovița, legate de familia Politimos, nu figurează în acest dicționar. Beșteloaia este menționată ca un cătun al comunei Bolovani, vezi *ibidem*, p. 23.

²⁵ *Ibidem*, fondul *Inspectoratul agricol al jud. Dâmbovița*, dos. nr. 19 / 1908, f. 145. Situația datează din 14 octombrie 1908. Numărul locuitorilor de pe moșia Fieni și Cucuteni era de 116.

Același proprietar figurează din nou la comuna Runcu, plasa Pucioasa, sat Bădeni, cu 164 ha, în regie, numărul locuitorilor fiind de 94. Această mențiune se află în dosarul amintit în această notă, f. 149. Situația era din 27 noiembrie 1908.

Pentru istoricul moșiei Bădeni, de văzut SJAN Dâmbovița, fondul Tribunalul jud. Dâmbovița, dos. nr. 12 / 1847, Hotărârea moșiei Bădeni a paharnicului Iordache Politimos.

²⁶ Vezi documentul 1 din anexă.

²⁷ SJAN, fondul *Fabrica de ciment Fieni*, dos. nr. 15 / 1914, f. 1.

²⁸ *Ibidem*, dos. nr. 12 / 1914. Mihail M. Lupescu era minor în 1919. Despre familia Olmazu, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Contribuții la genealogia familiei lui Take Ionescu*, în vol. *Conservatorismul românesc. Origini, evoluții, perspective*, p. 44-45.

²⁹ Paul Cernovodeanu și Irina Gavrilă, *Arhondologiile Țării Românești de la 1837*, Brăila, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 2002, p. 141.

³⁰ *Catagrafie oficială de toți boerii Țării Românești la 1829*, publicată de Ioan C. Filitti, București, Tipografia Curții Regale F. Göbl Fii, 1929, *Adăogiri din catagrafia de la 21 oct. 1831*, p. 58.

³¹ ANR, fondul *fam. Butculescu*, I / 57.

³² George Potra, Nicolae Simache, *Contribuții la istoricul orașelor Ploiești și Târgșor*, Ploiești, f.a., p. 52-55.

³³ *Înalțul Divan 1831-1847. Inventar arhivistic*, București, Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1958, p. 175.

³⁴ *Ibidem*, p. 231.

paharnicul Iordache Politimos pentru moșie³⁵. În același an, paharnicul se judeca pentru pădure cu Constantin Grecu din Beșteleoia³⁶, iar în 1847 cu Constantin Alexiu din Cornești, pentru moșie³⁷.

Sintetizând, Iordache Politimos stăpânea moșii la Cucuteni și Fieni, în județul Dâmbovița³⁸. În 1840 a cumpărat moșie la Sălcioara, în același județ, de la familia Greceanu³⁹, cu care se înrudea apropiat. După cum aflăm de la G. Bezviconi, paharnicul a fost înmormântat la biserica Bradu din București⁴⁰, iar fiul său, Constantin, la cimitirul Bellu⁴¹. Tot la biserica Bradu fusese înmormântat și Mihail Hagi Dimo, ascendentul familiei Pherekyde⁴², înrudit probabil cu tatăl lui Theodor Aman, serdarul Dimitrie Aman al cărui nume inițial fusese Dimitrie Mihali Dimo⁴³. Să fi fost oare o pură coincidență legătura ascendenților celor doi soți – Ana Politimos și Theodor Aman – cu această biserică bucureșteană? Dar e vorba de biserica Bradu Staicu⁴⁴ din mahalaua Bradului, aflată pe strada cu același nume, biserică ce a fost demolată sau de biserica Bradu Boteanu⁴⁵, întipărită în memoria Bucureștilor ca biserica Boteanu, deși, în treacăt fie spus, a fost restaurată de familia Rioșanu care locuia în imediata ei apropiere. Pentru biserica Boteanu pledează situarea ei în centrul orașului și proximitatea cu casa în care locuia paharnicul Iordache Politimos, precum și cu casa Aman – care ce-i drept nu exista încă în forma actuală –, în vreme ce biserica Bradului se găsea într-o mahala de margine, în apropierea Căii Dudești.

Emanoil Haği-Mosco, genealogist și memorialist al vechiului București, așternea pe hârtie despre casele din Ulița Clemenței, actuala stradă C.A. Rosetti: „La nr. 4 se găsea casa Grigore Păucescu, ziarist, om politic, magistrat, avocat cu vază, ministru, mort în 1900. Clădirea în stilul jumătății veacului trecut se ridica la colțul străzii; avea parter înalt cu grădină cu gard înalt de fier, iar intrarea se afla lângă calcanul Fundației. Mai târziu, cu prilejul expropriierilor în vederea lărgirii Pieții Palatului, Regele Carol a cumpărat casa și pe locul ei a adăugat clădirii Fundației o aripă la fel cu aceea existentă pe strada Vămii, prin același arhitect Gottereau, autorul primei clădiri, dându-i astfel simetria arhitectonică de astăzi. Mai mult chiar, în vederea acestei întregiri, având cunoștința de viitoarea lărgire a Pieții Palatului, Carol a cerut lui Gottereau ca în proiectul inițial clădirea să fie întregită cu aripa de mai târziu, astfel că după cumpărarea casei Păucescu (obținută cu greu și bine plătită) n-a fost nevoie decât de o simplă continuare de lucrări, inaugurate în 1914”⁴⁶. Astăzi pe fațada Bibliotecii Centrale Universitare dinspre strada C.A. Rosetti a fost pusă o placă comemorativă care amintește de existența casei lui Grigore Păucescu, în care Mihai Eminescu a citit pentru întâia oară *Scrisoarea III*. Grigore Păucescu – al cărui nume de familie apare și sub forma „Peucescu” sau

³⁵ SJAN Dâmbovița, fond *Tribunalul jud. Dâmbovița*, dos. nr. 17 / 1844.

³⁶ *Ibidem*, dos. nr. 67 / 1844.

³⁷ *Ibidem*, dos. nr. 38 / 1847; *ibidem*, dos. nr. 22 / 1848.

³⁸ *Ibidem*, dos. nr. 33 / 1855, Hotărnicia moșiei Cucuteni a paharnicului Iordache Politimos. Vezi, de asemenea, *ibidem*, dos. nr. 9 / 1845, Hotărnicia moșiei Fieni a paharnicului Gheorghe Politimos. La Fieni avea moșie și Tița, soția lui Gavrilă Dâlgeanu, pentru a cărei vânzare la mezat vezi *ibidem*, dos. nr. 7 / 1846.

Tot la Cucuteni avea moșie și Dimitrie Brătescu, vezi *ibidem*, dos. nr. 32 / 1845, Hotărnicia moșiei Cucuteni a pitarului Dimitrie Brătescu; *ibidem*, dos. nr. 9 / 1846, Hotărnicia moșiei Cucuteni a pitarului Dimitrie Brătescu; *ibidem*, dos. nr. 29 / 1846, Epitropia casei pitarului Dimitrie Brătescu. De asemenea vezi *ibidem*, dos. nr. 1 / 1859, Hotărnicia moșiei Cucuteni a lui Grigore Brătescu.

Despre vânzarea părții din moșia Cucuteni a lui Niță, fiul lui Toma Tănăsescu, către Nicolae Furtunescu, vezi *ibidem*, dos. nr. 82 / 1851. Mai târziu, la exproprierea de după Primul Război Mondial, moșia Fieni – Cucuteni era în proprietatea Anei general Costescu, vezi *ibidem*, fondul *Inspectoratul cadastral București*, dos. nr. 130 / 1921 – 1943. Despre localitatea Cucuteni, jud. Dâmbovița, vezi D.P. Condurățeanu, *op. cit.*, p. 45.

Moșia Runcu era la expropriere în proprietatea Mariei Cesianu, vezi SJAN Dâmbovița, fondul *Inspectoratul cadastral București*, dos. nr. 2 / 1924 – 1945. Despre satul Bădeni, comuna Runcu, vezi D.P. Condurățeanu, *op. cit.*, p. 11. Moșiile Bolovani, Beșteleoia, Conțești de Sus – dintre care pentru primele două există indicii că fuseseră în proprietatea familiei Politimos – erau la expropriere în proprietatea I. Bolovăneanu și Eliza Negulescu, vezi *ibidem*, dos. nr. 48 / 1919 – 1939.

³⁹ Ștefan Ion Ghilimescu, *op. cit.* Sălcioara s-ar fi numit și Beșteleoia și chiar Politimoia.

⁴⁰ G. Bezviconi, *op. cit.*, p. 223.

⁴¹ Figura 18b, locul 21 (G. Bezviconi, *op. cit.*, *loc. cit.*).

⁴² Alexandru V. Perietzianu-Buzău, *Despre familiile unor neguțători veniți și așezați în România de la sud de Dunăre în a doua jumătate a secolului al 18-lea și în prima jumătate a secolului al 19-lea*, comunicare susținută în cadrul Comisiei de Heraldică, Genealogie și Sigilografie de pe lângă Institutul de Istorie „N. Iorga” din București la 8 noiembrie 1985, pasajul consacrat familiei Pherekyde, cu arbore genealogic și documentație. Manuscrisul dactilografiat al comunicării poate fi consultat în Biblioteca Institutului de Istorie „N. Iorga”, la ANR și la secția Manuscrise a BAR.

⁴³ *Ibidem*, pasajul consacrat familiei Aman, cu arbore genealogic și documentație.

⁴⁴ George D. Florescu, *Din vechiul București*, București, 1935, p. 75. N. Iorga, *Istoria Bucureștilor*, București, 1939, p. 373.

⁴⁵ George D. Florescu, *op. cit.*, pp. 48-49. N. Iorga, *op. cit.*, p. 224.

⁴⁶ Emanoil Haği-Mosco, *București, amintirile unui oraș. Ziduri vechi, fânțe dispărute*, ediție îngrijită de Dan Pleșia, Ștefan Pleșia și Mihai Sorin Rădulescu, Cuvânt înainte de Paul Cernovodeanu, București, 1995, p. 176.

„Păucescu” –, ministru conservator, provenea dintr-o familie boierească din județul Teleorman, fiind îndeaproape înrudit cu Butculeștii. Mai precis era fiul pitarului Gheorghe Păucescu, fecior, la rândul său, al slugerului Matei Păucescu și al soției sale Anica născută Butculescu. Pe partea cealaltă a aceleiași străzi, la colțul cu strada Nicolae Golescu – fostă strada Poșta Veche –, înainte de a ajunge la casa doctorului Constantin Angelescu, exista o casă Butculescu care a fost demolată⁴⁷. Puțin mai departe, dincolo de Bulevardul Colței – astăzi Bulevardul Nicolae Bălcescu și Bulevardul Gheorghe Magheru –, pe aceeași parte a străzii C.A. Rosetti, se înalță încă o casă Butculescu, cea care a aparținut lui Nicolae Butculescu și soției sale Irina născută Pherekyde, nepoată de soră a lui Alexandru Marghiloman⁴⁸. Strada C.A. Rosetti – fosta stradă a Clemenței – pare așadar să fi fost... strada Butculeștilor.

După casa Păucescu urma pe aceeași parte a străzii, în direcția actualului Bulevard Magheru, casa lui Alexandru Costescu, pe locul căreia îmi amintesc că mulți ani a fost grădina Boema ce ținea de Teatrul de Revistă „Constantin Tănase”. După aceea – continuă Emanoil Hagi-Mosco –, „clădirea următoare este casa pictorului Theodor Aman, mort în 1891, soțul Anei Politimos, moartă în vârstă de nouăzeci de ani în 1927⁴⁹. Casa clădită de el și rămasă neatinsă până în zilele noastre, a fost transformată în muzeu, adăpostind operele acestui mare pictor român. Unică în felul ei în oraș, casa are o înfățișare artistică de mică proporție, dar cât se poate de reușită, prin ornamentația exterioară și statuile ce o împodobesc. Prin cele câteva mobile care au aparținut pictorului, precum și prin așezarea în atelier a picturilor sale cam la locul ce-l aveau pe vremea autorului lor, s-a căutat a se clădi o notă de personalitate⁵⁰. Casa Aman este inspirată în mod vădit din arhitectura vilelor romane de la Pompeii și faptul că și-a putut păstra aspectul inițial, e cu totul îmbucurător.

Răspunsul la întrebarea de mai sus îl reprezintă faptul că „alături, colț cu strada Boteanu – după cum își amintea Emanoil Hagi-Mosco –, se găsește fosta casă a paharnicului Iordache Politimos, soțul unei Butculescu, Zinca. Casa este cu totul refăcută, în ea a locuit doctorul Urlățeanu înainte de a-și clădi casa din strada Dumbrava Roșie. / În fața acestei case, la celălalt colț al străzii Boteanu, într-o grădină destul de întinsă, se află biserica zisă Bradu-Boteanu⁵¹. Așadar Iordache Politimos a fost înmormântat în biserica alături de locuința sa. Doctorul Ion Urlățeanu, descendent al unei familii boierești din Țara Românească⁵² al cărei nume provenea de la cel al localității Urlați, în județul Prahova, și-a construit o casă încăpătoare – împodobită cu ornamente neobizantine – pe strada mai sus-amintită, în apropierea Parcului Ioanid. După Decembrie '89 această clădire – aflată vis-à-vis de Ambasada Austriei – a găzduit secția culturală a Ambasadei Franței, iar de câțiva ani, secția culturală a Ambasadei Statelor Unite ale Americii. De altfel și sediul Ambasadei Franței din strada Biserica Amzei are o legătură cu genealogia de față, în sensul că aripa sa dinspre strada Christian Tell este fosta casă părintească a lui Alexandru Marghiloman, a cărui bunică maternă era născută Butculescu.

Constantin G. Politimos a studiat dreptul la Paris, ajungând prefect de Dâmbovița, președintele Tribunalului de aici, deputat liberal de Dâmbovița⁵³ și director general al închisorilor, numit în funcție de Ion C. Brătianu⁵⁴. A fost căsătorit cu Eliza Deșliu, fiica lui Costache Deșliu și a soției sale Anghelina născută Filitti (1837–1922)⁵⁵. Nu au avut copii, astfel că numele „Politimos” s-a stins odată cu ei. La Policiori, în județul Buzău⁵⁶, se afla moșia de zestre a soției lui Constantin Politimos. În 1864 figura aici ca proprietar socrul său, Costache Deșliu⁵⁷.

⁴⁷ Emanoil Hagi-Mosco, *op. cit.*, p. 173.

⁴⁸ Dintre copiii lor, am cunoscut și intervievat cândva pe doamna Ana (zisă Abe) Butculescu, fostă căsătorită cu Edgar Mendl, din Brăila, domiciliată în București, pe str. Grigore Alexandrescu. În casa părinților ei se află astăzi sediul Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989. Imaginea casei, în Frédéric Damé, *op. cit.*, p. 539.

⁴⁹ Corect: 1926 (vezi G. Bezviconi, *op. cit.*, p. 49).

⁵⁰ *Ibidem*, p. 177.

⁵¹ *Ibidem*, *loc. cit.*

⁵² Mihai Sorin Rădulescu, *Urlățenii*, în *Ziarul de Duminică*, 28 iulie 2010; supl. cult. al *Ziarului Financiar*, 28 iulie 2010 (doar pe Internet).

⁵³ A fost ales deputat la colegiul I de Dâmbovița, în 1888 și 1895. Vezi idem, *Elita liberală românească 1866 – 1900*, București, 1998, p. 288.

⁵⁴ Ștefan Ion Ghilimescu, *op. cit.*, pp. 12-13.

⁵⁵ Este înmormântată la cimitirul Bellu, vezi G. Bezviconi, *op. cit.*, p. 112.

⁵⁶ Policiori era o „comună rurală în plaiul Pârscov, situată pe ambele maluri ale pr. Sărățelul-Bercii” (B. Iorgulescu, *Dicționar geografic, statistic, economic și istoric al județului Buzău*, București, I.V. Socec, 1892, p. 408). În acest dicționar nu este menționată familia Politimos, în articolul despre localitatea amintită.

⁵⁷ Irina Gavrilă, *op. cit.*, p. 84. Proprietarul este menționat sub numele de „Constantin Deșliu”.

Deșliii erau o familie boierească din Țara Românească cu câteva generații în ascendență. Numele este de origine turcească, dar să indice oare aceasta și o obârșie etnică? În orice caz, Dumitrache Deșliu era în anul 1829 în vârstă de 45 de ani, fiind născut în București. Fiu al armașului Deșliu, avea micul cin de „vătaf za divan” și locuia la Țigănești, în județul Ilfov și la București. Avea moșie de zestre la Țigănești⁵⁸. Armașul Deșliu avea prenumele de „Diamandi” – care îndepărtează ideea unei origini turcești și o aduce în atenție pe aceea a uneia grecești – și era frate cu clucerul Iordache Deșliu. Soția lui Diamandi Deșliu – fost de asemenea vameș – care i-a adus ca zestre moșia Șoimu din județul Teleorman, era fiica pitarului Sandu și a Mariei, amândoi fără nume de familie precizat⁵⁹.

La Lungulețu, în județul Dâmbovița, există o biserică ctitorită în 1822 de către clucerul Iordache (Gheorghe) Deșliu, împreună cu soția sa Ana și fiicele Maria și Elena⁶⁰. Maria a fost căsătorită cu vtorii logofătul Iancu Mihălescu⁶¹.

Alături de ramura Niculescu-Dorobanțu, descendentă din Ana Politimos-Aman, au mai existat încă alte două, legate de două case impunătoare din București, de o calitate arhitectonică excelentă: cea a lui Ilie Niculescu-Dorobanțu (1836 – 1909)⁶², senator liberal, căsătorit cu Tatiana Brătianu – una dintre fiicele lui Ion C. Brătianu⁶³ –, a căror casă, proiectată de Grigore Cerkez în stil neorenescentist francez, există și astăzi în apropierea Institutului de Istoria Artei; de asemenea, cea a lui Constantin Niculescu-Dorobanțu (1859–1910)⁶⁴, a cărui reședință, proiectată de același arhitect în stil neoromânesc, se găsea pe locul actualului hotel Minerva. Această casă nu mai există, îi cunoaștem însă înfățișarea din cărți de istoria arhitecturii⁶⁵.

De la regretatul inginer Ion Miculescu din Paris⁶⁶, scoborător pe linie maternă al lui Constantin Niculescu-Dorobanțu, cunosc descendența acestuia din urmă: din căsătoria sa cu belgianca Fernande Neef de Saint-Val (1865–1939), fiica lui Jules Neef de Saint-Val⁶⁷ (1832–1905) și a Mariei de Rossius d’Humain⁶⁸ (1840–1917), s-au născut patru copii: Smaranda (1886–1958), devenită soția lui Ștefan Miculescu (1885–1949)⁶⁹; Marie Louise (1888–1973), căsătorită cu Grigore Duca (1885–1973), fratele lui I.G. Duca⁷⁰; Odine (născută și încetată din viață în 1889) și Jean Niculescu-Dorobanțu (1898–1961), căsătorit de două ori: prima dată cu Angela Zissu (1893–1966) și a doua oară cu Monica Butculescu. Jean Niculescu-Dorobanțu a avut un fiu (1925–1988) purtând același prenume, necăsătorit. A trăit în Statele Unite, cu el stingându-se arborele genealogic.

Fernande Neef de Saint-Val descindea pe linie feminină dintr-o cunoscută familie belgiană, Orban, care a dat câțiva primari ai orașului Liège. Fără particulară nobiliară, spre deosebire de omonimii lor tot belgieni, înnobilați, cu numele de Orban de Givry, familia Orban a dat însă un prim-ministru marcant în veacul XIX, Frère-Orban⁷¹, întemeietorul Băncii Naționale a Belgiei, a cărui amintire este păstrată în Bruxelles-ul zilelor noastre printr-o frumoasă statuie, un scuar și un bulevard.

⁵⁸ *Catagrafie oficială de toți boerii Țării Românești la 1829*, publicată de Ioan C. Filitti, p. 20.

⁵⁹ Ioan C. Filitti, *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, p. 179. Pentru legătura de rudenie dintre Diamandi și Iordache Deșliu, vezi în special actul nr. 576, din 1 august 1797.

⁶⁰ Fișă de Alexandru V. Perietzianu-Buzău, alcătuită după o informație dată de istoricul Paul Cernovodeanu.

⁶¹ Ioan C. Filitti, *op. cit.*

⁶² G. Bezviconi, *op. cit.*, p. 203.

⁶³ Mihai Sorin Rădulescu, *op. cit.*, p. 31.

⁶⁴ G. Bezviconi, *op. cit.*

⁶⁵ Grigore Ionescu, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, București, Ed. Academiei, 1982, p. 563.

⁶⁶ *Descendance d’Henri Joseph Orban à la date de 1 sept. 1971*, par Comtesse Madeleine Lippens Peltzer. Această tablă de descendenți – sub forma unui album genealogic – am regăsit-o în vara anului 2012, în Biblioteca Asociației Nobilimii din Belgia, de la Bruxelles.

⁶⁷ Există un mormânt al familiei Neef de Saint-Val în cimitirul orașului Bruxelles (aflat în comuna suburbană Evere), pe care însă, în ciuda unor căutări stăruitoare, nu l-am putut găsi (tot în vara anului 2012).

Noblețea familiei Neef e recentă, datează din secolul XX, dar e interesant de observat faptul că numele Valahiei, provincie unde s-a căsătorit belgianca Fernande Neef de Saint-Val, se regăsește parțial în epitetul nobiliar al acesteia.

⁶⁸ Blazonul familiei Rossius d’Humain poate fi admirat zugrăvit pe perete în biserica Notre-Dame-du-Sablon de la Bruxelles, una dintre bisericile cele mai reprezentative ale orașului.

⁶⁹ Ștefan Miculescu era unul dintre fiii inginerului Emil Miculescu – din ramura Miculeștilor de la Șerbești (jud. Vaslui) – și al soției sale Alexandrina născută Grecianu, fiica genealogistului Ștefan D. Grecianu și a Elenei Bagration-Prejbeanu, fiică naturală a generalului conte Pavel D. Kisseleff. Pentru această descendență, vezi *Alexandru Odobescu și corespondenții săi*, ediție de Filofteia Mihai și Rodica Bichis, București, 1984, în anexă *Genealogia Alexandrinei (Sașa) Odobescu*, de Constantin I. Odobescu. Paul Emil Miculescu, *Din Bucureștii trăsurilor cu cai*, ed. a II-a, București, 2007, ilustrațiile nr. 18, 19, 21.

⁷⁰ Frații Duca descindeau pe linie maternă din familiile Ghika (ramura Budești) și Filipescu.

⁷¹ Aici „Frère” face parte din numele de familie, nefiind substantiv comun.

Ana Aman scobora, pe linie maternă, din familia Butculescu⁷², un neam boieresc cunoscut din Teleorman. Mama Anei Aman, Zinca, era soră cu paharnicul Costache M. Butculescu⁷³, bunicul matern al ilustrului genealogist și istoric al Bucureștilor George D. Florescu.

În 1864, așadar după moartea soțului ei, Zinca Politimos era proprietară de moșie la Bălăoani, județul Dâmbovița⁷⁴. Un sau o Politimos – menționat fără prenume – stăpâna pământ – în același an – la Antonești, județul Teleorman⁷⁵. Ilinca Politimos – cine o fi fost ea, poate că soția lui Bănică Politimos – avea moșie la Bumbesti, județul Gorj⁷⁶.

Butculeștii sunt o familie boierească din Teleorman al cărei nume provine mai degrabă de la toponimul teleormănean „Butculești” decât de la cuvântul „butcă”. Satul cu acest nume nu e departe de Roșiorii de Vede, reședința veche a acestui județ, de care este strâns legat și trecutul familiei Butculescu. Biserica cea mai veche din Roșiorii de Vede, Serdăreasa, își are numele chiar de la bunica maternă a Anei Aman, Maria Butculescu născută Mihăescu. Despre ea aflăm din *Figurile contimporane* ale lui Theodor Cornel (1913), dar și din unele însemnări manuscrite aflate în fondul *Butculescu* de la Arhivele Naționale din București, că era din satul Bârla și că avea un frate Nicolae Mihăescu zis „Blându”. Bârla este un sat teleormănean aflat și el relativ aproape de Roșiorii de Vede.

Paharnicul Costache Butculescu avea o soră, Lința (1806–1874), căsătorită cu paharnicul Alexandru Isvoranu (1803–1857), ei fiind bunicii materni ai lui Alexandru Marghiloman⁷⁷. Costache Butculescu, a cărui casă se afla în București pe actuala stradă C.A. Rosetti, alături de cea care avea să aparțină doctorului Constantin Angelescu, a mai avut încă doi frați și trei surori: Manole (1813–1839), Nicolae (1820–1898), paharnic, autorul unei ramuri a familiei care s-a continuat până în zilele noastre, Catinca (1812–1889), soția paharnicului Constantin Lămotescu (+ 1848), Zinca (1816–1895), căsătorită cu paharnicul Iordache Politimos și Anica (1827–1847), soția clucerului Alecu Zădăriceanu (+ 1864)⁷⁸. Din căsătoria Zincăi Butculescu cu Iordache Politimos s-a născut Ana Politimos, soția pictorului Theodor Aman, care era așadar vară primară cu mama lui George D. Florescu.

Paharnicul Costache Butculescu era fiul serdarului Marin Butculescu și al Mariei născută Mihăescu, iar spița Butculeștilor se poate urmări până la începutul veacului al XVII-lea⁷⁹. Potrivit Catagrafiei din 1829, serdarul Marin Butculescu s-a născut la „Roșii de Vede”, avea 55 de ani în 1829 și era fiul lui Radu Butculescu. Locuia în același oraș și stăpâna șapte moșii⁸⁰. În același prețios izvor figurează și fratele lui Marin, Gheorghe Butculescu, „n. Roșii de Vede, 45 ani, pitar, [fiu] al lui Radu Butculescu, șade în Roșii de Vede, are 2 moșii”⁸¹. În categoria feciorilor de boieri sunt pomeniți frații „Costache Butculescu, al serdarului Marin Butculescu” și „Manolache Butculescu, al serdarului Marin Butculescu”⁸².

Din căsătoria (1842) paharnicului Costache Butculescu cu Maria născută Bujoreanu (1826–1873) s-au născut 15 copii, dintre care trei băieți și 12 fete⁸³. Primul fiu, Constantin (1844–1846), a murit la vârsta de doi ani. O fiică, Elena (1844–1945), a devenit în 1865 soția căpitanului Dimitrie Sallmen (ajuns general)⁸⁴, având trei copii: Constantin, Dimitrie și Maria, soția generalului David Praporgescu, așadar vară primară cu George D. Florescu.

Dimitrie C. Butculescu (1845–1916) s-a numărat printre întemeietorii cooperăției și primii arheologi români, organizând săpături arheologice în câteva așezări neolitice din Câmpia Dunării, pe care le-a și publicat⁸⁵. A fost căsătorit de două ori: cu prima sa soție, Caterina Olănescu, fiica lui Pană Olănescu și nepoată de soră a lui Ion Ghica, a avut o fiică, Maria, devenită soția ultimului descendent al familiei boierești

⁷² Mihai Sorin Rădulescu, *Genealogii*, București, 1999, cap. *Note genealogice despre George D. Florescu*, pp. 91-93.

⁷³ Arhivele Naționale ale României (mai departe ANR), fond *fam. Butculescu*, I / 4.

⁷⁴ Irina Gavrilă, *op. cit.*, p. 121.

⁷⁵ *Ibidem*, *loc. cit.*

⁷⁶ *Ibidem*, *loc. cit.*

⁷⁷ Despre genealogia lui Alexandru Marghiloman, vezi Mihai Sorin Rădulescu, *Genealogia românească. Istoric și bibliografie*, Brăila, Muzeul Brăilei, 2000, cap. *Despre elita Partidului Conservator*, pp. 237-238.

⁷⁸ ANR, fond *fam. Butculescu*, I / 4.

⁷⁹ *Ibidem*.

⁸⁰ *Catagrafie oficială de toți boerii Țării Românești la 1829*, publicată de Ioan C. Filitti, paragraful despre Județul Teleorman, p. 47.

⁸¹ *Ibidem*. În nota 10 se precizează că avea un venit de 3000 lei.

⁸² *Ibidem*, „*Adăogiri din catagrafia de la 23 oct. 1831*”, p. 48.

⁸³ *Ibidem*.

⁸⁴ Amintirea sa se păstrează și astăzi prin numele unei străzi din cartierul Foișorului de foc. Generalul Dimitrie Sallmen era fiul ofițerului rus de obârșie finlandeză Ernest Sallmen și al soției sale Ana născută Ștefănescu-Kretzulescu.

⁸⁵ *Enciclopedia istoriografiei românești*, București, 1978, p. 77.

olteniști a Glogovenilor, magistratul Ioan Glogoveanu⁸⁶. Din cea de-a doua căsătorie a lui Dimitrie C. Butculescu – cu Florica Gheorghiu – au rezultat doi copii, Lucia-Florica (n. 1906), căsătorită cu Dimitrie Boroianu, și Dimitrie (n. 1911)⁸⁷. Nu de mult a fost emis un timbru înfățișând chipul lui Dimitrie C. Butculescu și i s-a ridicat un bust, în vecinătatea bisericii Boteanu (ulterior a fost înlăturat). A fost preocupat de genealogia familiei, mărturie în acest sens fiind însemnările sale păstrate în fondul *Butculescu* de la Arhivele Naționale și articolul despre istoria și spița familiei, publicat în culegerea lui Theodor Cornel, *Figuri contemporane*.

În șirul fraților și surorilor mamei lui George D. Florescu urmează un fiu, Constantin, căsătorit cu Sevastia Ștefanopol, o fiică, Maria, căsătorită în 1874 cu căpitanul Dimitrie N.Brătianu, o altă fiică, Ecaterina, moartă copil, Alexandrina, căsătorită prima dată, în 1879, cu George Brătășanu și a doua oară, în 1900, cu Grigore Paleolog (1844 – 1903), scoborător din familia Guliano⁸⁸. Alexandrina Paleolog născută Butculescu l-a adoptat pe Paul-Theodor Crivăț (Crivez), care se va prezenta în Occident drept moștenitor al tronului Bizanțului. O altă soră Butculescu, Zoe, s-a căsătorit cu Dumitru Aman, nepot de frate al pictorului. Fiul lor, George Aman, căsătorit în 1912 cu scoțianca Florence Robb și decedat la Glasgow doi ani mai târziu, avea să fie ultimul purtător al numelui Aman.

Ecaterina Butculescu – o altă vară primară a Anei Aman – s-a căsătorit în 1884 cu Gheorghe Robescu (1847–1909), având patru copii: Margareta, căsătorită Stratulat, Alexandru, Radu și Elisa, căsătorită Fundățeanu. Paulina Butculescu a devenit în februarie 1886 soția boierului oltean Alexandru Otetelișanu, având doi fii – Enric și Alexandru – și o fată, Nadeja, căsătorită în 1912 cu Grigore Alexandrescu (din familia Alexandrescu având porecla – devenită cognomen – „Cafegi-bașa”). Ana Butculescu – o altă vară primară a soției pictorului – s-a căsătorit în noiembrie 1886 cu Mihail Deșliu, și el înrudit prin alianță cu familia pictorului Theodor Aman. Cea mai mică dintre frații și surorile Butculescu era Constanța, soția magistratului Dimitrie D. Florescu, ei fiind părinții istoricului și genealogistului George D. Florescu.

Soția paharnicului Costache Butculescu, Maria născută Bujoreanu, era fiica medelnicerului Constantin Bujoreanu și a soției sale Catinca născută Fotino. Aceasta din urmă era fiica lui Theodor Fotino, fratele cronicarului Dionisie Fotino⁸⁹. Fratele Mariei Butculescu-Bujoreanu, Mihalache Bujoreanu, a avut ca fiu – din căsătoria sa cu Ralița Lupoianu – pe Ioan M. Bujoreanu, prozator cunoscut la jumătatea secolului XIX, autorul romanului *Misterele Bucureștilor*. Filiația Bujorenilor – familie boierească din județul Vâlcea – urcă până la începutul secolului al XVII-lea, la logofătul Sima din Păușești. Descendența acestuia la a cincea generație, Smaranda Bujoreanu, s-a căsătorit cu Manolache Sandagiu, clucer de arie, urmașii lor reluând numele de „Bujoreanu”, printre care și viitorul medelnicer Constantin Bujoreanu⁹⁰.

Constantin Politimos, fratele Anei Aman, s-a căsătorit așadar cu Eliza Deșliu, sora mai sus-amintitului Mihail Deșliu⁹¹, a cărei soție era din familia Butculescu. Mihail Deșliu a fost prefect de poliție al Capitalei. Funcția era oarecum în familie, pentru că și Ioan Șt. Deșliu (1825–1884) ocupase același fotoliu⁹². Pe de altă parte, directorul general al închisorilor era așadar cumnat cu șeful poliției bucureștene, ceea ce facilita, desigur, comunicarea dintre titularii celor două funcții.

Unui alt director general al închisorilor – l-am numit pe Alexandru Al.Fălcoianu – îi datorăm genealogii ample ale Fălcoienilor⁹³ și Bujorenilor și de la el aflăm că Ioan Șt.Deșliu, care avea proprietăți pe strada Alexandru Lahovary (azi George Enescu), vis-à-vis de strada Primăverii (azi Mendeleev), a fost căsătorit cu Ecaterina Fălcoianu, având următorii copii: Alexandrina, devenită soția lui Matei Fălcoianu, Irina, pictoriță stabilită la Paris, Ioana, căsătorită cu avocatul Constantin Ștefănescu (de care a divorțat) și Ștefan, decedat în copilărie. De asemenea, în genealogia Slătinenilor întâlnim pe Elena Deșliu, soția vel clucerului Costache Slătineanu.

⁸⁶ În casa acestuia din București, pe strada George Enescu (fostă strada Alexandru Lahovary), a locuit înainte de Decembrie '89 Nicu Ceaușescu, după Revoluție a fost aici sediul UNITER, iar acum este un restaurant.

⁸⁷ ANR, fond *fam. Butculescu*, I / 2, f. 88v.

⁸⁸ Ioan C. Filitti, *Arhiva Gheorghe Grigore Cantacuzino*, p. 253.

⁸⁹ ANR, fond *fam. Butculescu*, I / 2, f.3.

⁹⁰ Alexandru Al. Fălcoianu, *Arborele genealogic al familiei Bujoreanu (originară din Vâlcea) și anexe de arbori ai descendenței din partea femeiască cu note și acte asupra acestei familii*, București, Tip. și leg. închisorii centrale Văcărești, 1928.

⁹¹ Vezi și Mihai Sorin Rădulescu, *Theodor Aman – legături genealogice*, în vol. *Centenar Theodor Aman*, p. 31. Din familia Deșliu am intervievat cândva, în scopuri istorico-genealogice, pe doamna Măriuca Verona născută Deșliu, mama arhitectului bucureștean Gheorghe Verona, descendent pe linie paternă din familia pictorilor Arthur și Paul Verona.

Mihail Deșliu este înmormântat la cimitirul Bellu, figura 81, locul 52, vezi G. Bezviconi, *op. cit.*, p. 112.

De asemenea vezi Frédéric Damé, *op. cit.*, p. 433.

⁹² G. Bezviconi, *op. cit.*, *loc. cit.*

⁹³ Alexandru Al. Fălcoianu, *Familia Fălcoianu. Note culese și întocmite de..., f. l.*, t. tip., 1919; idem, *Arborele genealogic al familiei Fălcoianu cu 12 anexe pentru descendența din partea femeiască*, București, 1929.

Fig. 1. Pictorul Theodor Aman, atelier *Photographie parisienne*, Calea Mogoșoai N° 78, lângă Piața Episcopiei, București, colecția Mihai Sorin Rădulescu.

Fig. 2. Eliza Politimos, atelier C. Pietzner, Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, Cabinet Fotografii.

Fig. 3. Constantin M. Butculescu, atelier necunoscut, Biserica Puchenii Mari, ctitorii Iorgu Niculescu-Dorobanțu și soția sa Ana Politimos, recăsătorită cu pictorul Theodor Aman, Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, Cabinet Fotografii.

Fig. 4. George D. Aman, *Photographie des Grands Magasins du Louvre, Paris*,
Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, Cabinet Fotografii.

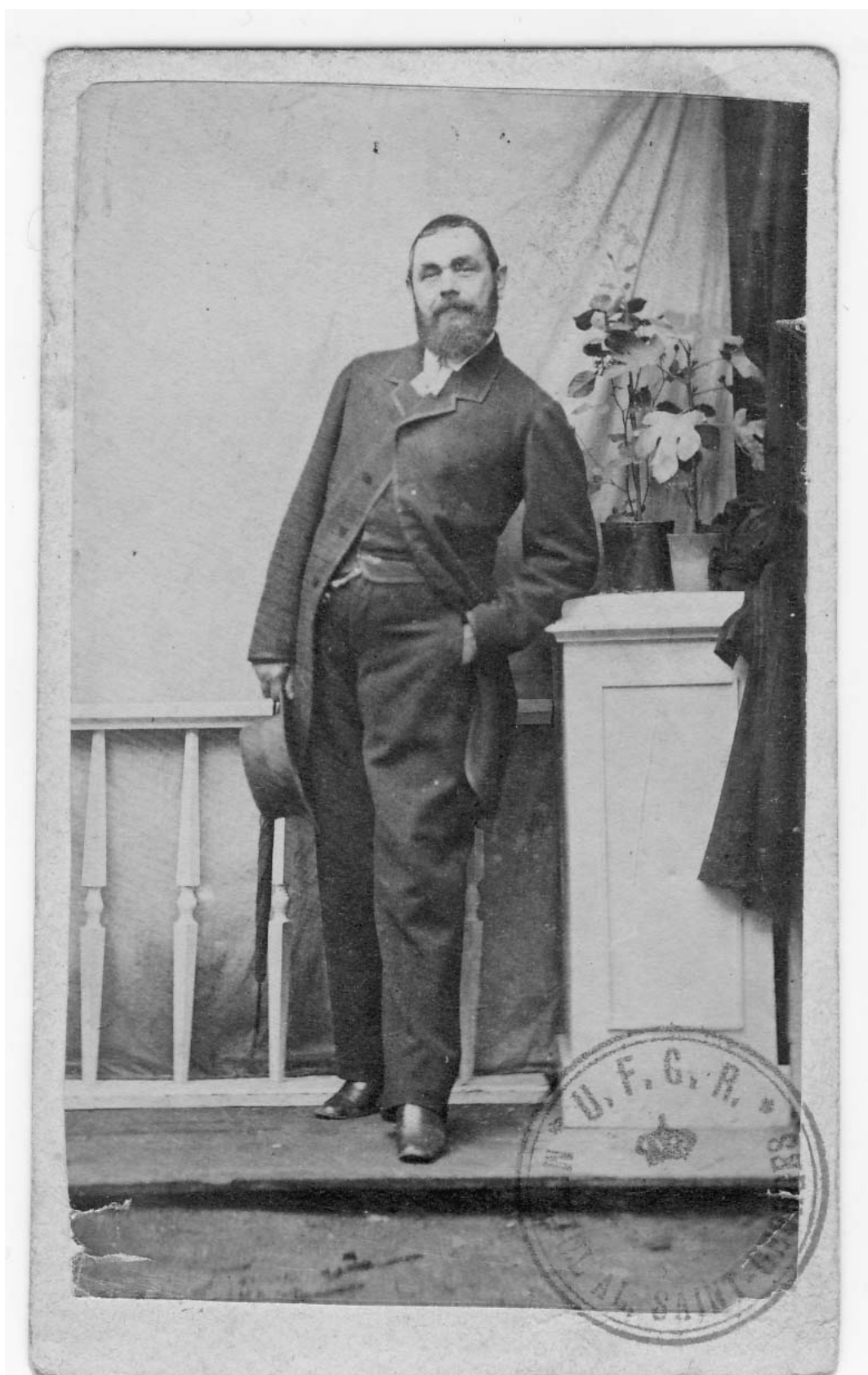

Fig. 5. Nicolae (Nae) M. Butculescu, atelier necunoscut, Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, Cabinet Fotografii.

Fig. 6. Zoe D. Aman, atelier Reuthlinger, Paris, Biblioteca Națională a României, Colecții Speciale, Cabinet Fotografii.

Din datele prezentate mai sus pot fi observate legăturile matrimoniale ale Butculeștilor împrejurul cuplului Theodor Aman – Ana Politimos. Nu e întâmplător faptul că Butculeștii dețineau proprietăți pe strada C.A. Rosetti, în imediata apropiere a bisericii Bradu Boteanu și a casei Aman.

Interesantă, de asemenea, răspândirea geografică a proprietăților și prezențelor familiei Politimos. Moșiile lor sunt răsfirate în județele Gorj, Dâmbovița, Teleorman și Buzău. Familia Politimos avea

proprietăți urbane la Ploiești și la București. Pe de altă parte, Butculeștii erau și ei legați de județul Teleorman. Familia Niculescu-Dorobanțu stăpânea moșii în Prahova și în alte județe, iar pictorul Theodor Aman avea proprietate funciară la Corlățel, județul Mehedinți.

Anei Aman i se datorează în cea mai mare măsură întemeierea Muzeului Aman din București, întâiul muzeu din România dedicat unui artist. Meritul soției sale în susținerea morală și materială a pictorului celui mai reprezentativ din veacul al XIX-lea românesc, este considerabil și a constituit motivația rândurilor de față.

A N E X E

1. SJAN Dâmbovița, fondul *Fabrica de ciment Fieni*, dos. nr. 14 / 1914:

ACT DE CESIUNE

Între subsemnații Mihail Lupescu, inginer, domiciliat în București, str. Minerva nr. 5 și «Dâmbovița» Societate anonimă română cu sediul în București, str. Știrbey Vodă no. 188, reprezentată prin domnii inginer Tiberiu Eremie și inginer N. Zanne, a intervenit următorul contract.

Subscrisul Mihail Lupescu am cesionat Societății «Dâmbovița» societate anonimă română:

I. Concesiunea ce am de la stat asupra terenului de 5 (cinci) hectare argilă, situate pe proprietatea Cucuteni – Bădeni, jud.Dâmbovița, pe termenul și în condițiunile prevăzute în actul respectiv.

II. Concesiunea ce am asupra terenurilor din comuna Runcu județul Dâmbovița, pe termenul și condițiunile menționate în contractele de concesiune și arendare, ce mi-au fost cesionate de domnul Ion Dumitrescu prin actul de cesiune autentificat de Tribunalul Ilfov, secția Notariat, sub nr. 4353 din 14 martie 1912, exceptându-se bineînțeles din aceste terenuri concesionate și arendate, terenul care prin actul de schimb autentificat și transcris de Tribunalul Dâmbovița sub numerile 11466/911 și 4590/911 a devenit proprietatea mea și pe care l-am transmis acum în urmă în plină proprietate societății anonime române «Dâmbovița».

III. Concesiunea ce mi-a fost acordată de Ion Plăiașu și alți[i] asupra terenului din comuna Runcu, județul Dâmbovița, pe termenul și în condițiunile prevăzute în contractul de concesiune și arendare autentificat și transcris de Tribunalul Dâmbovița sub numerile 13878/911 și 5495/911.

IV. Contractul de transport cu firma Locateli și Visin, pe termenul și condițiunile prevăzute în contractul respectiv, autentificat de Tribunalul Ilfov, secția Notariat sub No. 5802/912.

Totodată cesionez Societății anonime române «Dâmbovița» toate drepturile acordate mie prin suscitatele contracte, împreună cu varnițele, construcțiunile și orice instalațiuni de exploatare.

Orice sume de plată referitoare la concesiunile și contractele (construcțiunile și orice) ce cesionez precum și toate impozitele de orice natură, mă privesc până la data autentificării prezentului contract. Se exceptează cambiile ce mai am de plată d-lui Ion Dumitrescu în temeiul actului de cesiune autentificat de Tribunalul Ilfov, Secția Notariat sub no. 4353 din 14 martie 1912, care rămân toate în sarcina mea, oricare ar fi scadența lor.

Societatea «Dâmbovița» intră în posesiunea terenurilor și a tuturor drepturilor decurgând din contractele cesionate, chiar din momentul autentificării prezentului act, fără să mai fie nevoie de alte formalități.

Prețul cesiunii este de lei 25.000 (douăzecișicincimii lei) pentru concesiunile menționate la paragrafele I, II și III din prezentul act și lei 30.000 (treizecimii) lei pentru cesiunea contractului de transport cu firma Locateli și Visin adică în total suma de lei 55.000 (cincizecișicincimii) lei pe care am primit-o de la Societatea anonimă română «Dâmbovița».

Am remis societății anonime române «Dâmbovița» actele autentificate de Tribunalul Ilfov secția Notariat sub nr. 4353/912, 5602/912 precum și cele autentificate și transcrise de Tribunalul Dâmbovița sub no. 13876/911 și 5495/911.

Taxele prezentului act privesc fiecare parte contractantă pe jumătate.

Pentru orice litigii, isvorând din prezentul act alegem competența Tribunalului Ilfov.

Subscrisa «Dâmbovița» Societate anonimă română cu sediul în București, str. Știrbey Vodă no. 188, declară că acceptă prezenta cesiune în condițiunile prevăzute în prezentul act și a plătit prețul integral în sumă de lei 55.000 (cincizecișicincimii) lei.

«Dâmbovița»
Societate anonimă română

(ss) Mihail Lupescu
Inginer
Str. Minerva

2. SJAN Dâmbovița, fondul *Fabrica de ciment Fieni*, dos. nr. 12 / 1914, ff. 9-10:

„Copie

Nr. 8153 din 26 mai 1919.

Adm. F. a Capitalei

Sub recip. nr. 4714 din 18 dec.

Lei 2.870

taxa timbrului și

înreg. 3 %

Prezenta viză s-a transmis conform cu ord.

M. Finanțe.

pr. Administrator (ss) indescifrabil.

ACT DE VÂNZARE

Între subsemnații:

ELENA C. OLMAZU, domiciliată în București, str. Șaguna no. 4, tutoarea legală a minorului meu fiu Mihail M. Lupescu, lucrând în baza avizului consiliului de familie, cu data de 9 mai 1919, omologat de Tribunalul Ilfov, s. IV C.C., prin jurnalul no.... din ... de o parte și „DÂMBOVIȚA” societate anonimă română, cu sediul în București, str. Karaghiorghievici no. 5, de altă parte, a intervenit următorul contract de vânzare-cumpărare:

Subsemnata Elena C. Olmazu, lucrând în calitatea sus-arătată, am vândut Societății anonime române «Dâmbovița»:

1) Tot terenul și clădirile ce fiul meu mai posedă cu titlul de proprietar în trupul numit «Țarina» din moșia Fieni jud. Dâmbovița, inclusiv terenul ocupat de linia Locatelli precum și fâșia de teren pe care se găsește origina canalului de apă de la Fieni, toate acestea în suprafață de circa 12 și ½ (douăsprezece și jumătate) hectare, în cuprinderea și limitele arătate – în alăturatul act, ridicat de inginerul Sachelaride, care semne de părțile contractante, face parte integrantă din prezentul act, și fără a rezerva nimic pentru minor, nici din teren nici din verice fel de construcțiuni sau orice s-ar afla pe el.

2) Fâșia de teren de circa 14 (patrusprezece) hectare pe moșia Bădeni jud. Dâmbovița, situată de-a lungul râului Ialomicioara pe o lățime de circa 80 – 200 metri și o lungime de circa 1 km între extremitatea nordică a moșiei (limita cu dl. Ghiță Serb Popescu) și între sfoara moșnenilor Duțești din Bădeni, cuprinzând și terenul ocupat de linia Locatelli și împreună cu moara și canalul și orice alte construcțiuni, într-un cuvânt fără a rezerva nimic de pe această fâșie de loc, astfel cum este prevăzută în alăturatul plan no. 2, care s-a semnat de părțile contractante și face parte integrantă din act. Se specifică că terenul ocupat de linia Locatelli îl predau în schimbul bantei de teren de 8 (opt) metri lățime, prevăzut în actul de concesiune și arendare, autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov sub no. 19466 din 26 noembrie 1914, banta privitoare bineînțeles numai la această porțiune.

Pe fâșia de loc vândută și anume pe partea stângă a râului Ialomicioara, este cuprinsă și o proprietate străină, care se cuprinde în această vânzare și al cărei preț intră în suma de lei 95.000 (nouăzecișicincimii) mai jos stipulată, întrucât vânzătorul Mihail Lupescu, azi decedat, se obligase a face un act de schimb cu proprietarul acestui loc străin, dându-i alte terenuri pe moșia Bădeni, în schimbul acestui loc, care devenea proprietatea Societății «Dâmbovița». Proprietarul locului străin, neacceptând schimbul, societatea «Dâmbovița» primește în schimbul acelei porțiuni, terenul în suprafață de circa 7 (șapte) pogoane determinat pe teren prin țărushi, de către părțile contractante.

Primește dar pe societate în viitor să mai caute a obține schimbul, nemaiputând avea contra minorului, nici un fel de pretențiune, întrucât ținându-se socoteală, atât de faptul că locul săteanului este situat în fața conacului, precum și de faptul că va trebui să i se dea și despăgubiri pentru construcțiunea și pomii fructiferi de pe loc, s-a dat societății «Dâmbovița» o suprafață de circa 7 pogoane.

3) Toate drepturile de canal al[e] celor două căderi de apă de la Bădeni și de la Fieni, cari sunt actualmente concesionate Dvs. prin actul autentificat de Tribunalul Notariat Ilfov sub no. 19446 din 26 noiembrie 1914.

Toate cele vândute prin prezentul act le vând libere de verice sarcini, astfel că mă oblig a le degreva complet și fără nicio rezervă de toate sarcinile existente, în termen de o lună de la adjudecarea moșiilor Bădeni sau Fieni, scoase în vânzare la Trib.Ilfov s.Notariat.

Chiria locurilor închiriate de pe porțiunile vândute și anume de la d-nii Locatelli, Câmpeanu, Popescu și oricare alți se va încasa de societatea «Dâmbovița», cu începere de la data autentificării prezentului act, obligându-vă a restitui societății, orice chirii ce se vor fi încasat eventual, pentru epoci posteroare autentificării prezentului act.

Prețul acestei vânzări, pentru toate cele prevăzute mai sus, este de lei 95.000 (nouăzecișicincimii), pe care subscrisa Elena C. Olmazu, tutoare, declar că l-am primit în numerar azi la autentificarea actului. Prezentul act ține loc de chitanță autentică de primirea prețului integral în sumă de lei 95.000 (nouăzecișicincimii) lei și declar că nu mai am nicio pretențiune de nicio natură.

Societatea «Dâmbovița» intră în posesiune imediat după autentificarea actului, fără nicio altă formalitate. Dărilor către stat, județ și comună, privesc pe cumpărător, numai de la data autentificării actului.

Timbrele, taxele cuvenite fiscului și orice cheltueli, privesc în întregime pe societatea «Dâmbovița».

Societatea «Dâmbovița» va cere singură transcrierea actului și registrele de mutațiuni și proprietăți.

Subscrisa «Dâmbovița» societate anonimă română cu sediul în București, str. Karaghiorghievici no. 5, declară că a cumpărat imobilele și drepturile arătate în prezentul act, în condițiunile mai sus arătate și pe prețul de lei 95.000 (nouăzecișicincimii) pe care l-a plătit integral, în numerar, d-nei Elena C. Olmazu, tutoarea minorului M. Lupescu, azi la autentificarea actului.

p. Elena C. Olmazu
(ss) V.Al. Constantinescu
Avocat
prin procura autentică Trib. Ilfov s. Notariat
la no. 10105 din 25 mai 1919.

p. «DÂMBOVIȚA»
Societate anonimă română
(ss) Ing. Aurel Rainu
prin procura autentică Trib. Ilfov s. Notariat
la no. 10026 din 24 mai 1919

Scriitor, redactor și martor pr. identitate
(ss) Ion C. Alessandrescu
Avocat, Târgoviște.

Urmează autentificarea făcută de Tribunalul Jud. Dâmbovița prin procesul-verbal no. 796 din 27 mai 1919”.